

Het belang van veiligheid, arbeidsomstandigheden, milieu- en kwaliteitszorg

LEERDOELEN

Nadat je dit hoofdstuk hebt gelezen, kun je:

- uitleggen wat de inhoud is van de vier SHEQ-aspecten;
- de historische ontwikkeling van de SHEQ-aspecten over de afgelopen 200 jaar toelichten;
- uitleggen wat visie, missie, principes, strategie en concept is;
- uitleggen op welke vijf principes de SHEQ-aspecten gebaseerd zijn.

1.1 Inleiding

Uitgangspunt van dit boek is de kwaliteitszorg. Kwaliteitszorg wordt vaak gecombineerd met veiligheid, arbeidsomstandigheden en milieuzorg. De openingscasus introduceert deze vier aspecten bij de installatie en het gebruik van zonnepanelen en geeft een uitleg over de redenen om deze aspecten met elkaar te combineren. Internationaal opererende organisaties hebben deze aspecten vaak met elkaar geïntegreerd en ondergebracht onder een stafafdeling, zogeheten Safety, Health, Environment en Quality-, oftewel een SHEQ-afdeling. Vrij vertaald is dat een afdeling die zich inzet voor Safety (veiligheid), Health (arbeidsomstandigheden), Environment (milieuzorg) en Quality (kwaliteitszorg) binnen een organisatie. Paragraaf 1.2 introduceert de vier zogeheten SHEQ-aspecten. Paragraaf 1.3 gaat in op de overeenkomsten tussen deze vier aspecten en laat zien waarom ze in bedrijven vaak met elkaar gecombineerd worden. Paragraaf 1.4 geeft vervolgens een overzicht van de ontwikkelingen en vele uitdagingen waarvoor bedrijven in de loop der tijd hebben gestaan als het gaat om de SHEQ-aspecten. Bedrijven die voor kwaliteit kiezen, drukken dit uit in hun visie, missie, principes, strategie en concept. Dit zijn de onderwerpen van paragraaf 1.5. Tot slot behandelt paragraaf 1.6 vijf principes

om de veiligheid, arbeidsomstandigheden, milieu- en kwaliteitszorg continu te verbeteren. Elk individueel SHEQ-aspect bespreken we uitgebreider in de hoofdstukken 2 tot en met 5.

SHEQ-aspecten bij het installeren en gebruik van zonnepanelen

Nederland wekt, op een steeds grotere schaal, duurzame energie op, waarbij het gebruik maakt van hernieuwbare bronnen zoals wind- en zonne-energie. De overgang van fossiele energie naar duurzame energie komt voort uit een bredere energietransitie. Op internationaal en nationaal niveau zijn diverse klimaatafspraken gemaakt om de energietransitie te bevorderen, met als doel het tegengaan van klimaatverandering. De gestegen energieprijzen van fossiele brandstof droegen bij aan deze overgang. Steeds meer bedrijven, overheidsinstellingen en particulieren investeren in het opwekken van duurzame energie. Inmiddels zijn de bekende windmolens en zonnepanelen onderdeel van het Nederlandse landschap geworden. In de volgende casus over zonnepanelen introduceren we de aspecten Safety (veiligheid), Health (arbeidsomstandigheden), Environment (milieuzorg) en Quality (kwaliteitszorg).

Ontwikkeling van het zonnepaneel

De Franse wetenschapper Alexandre-Edmond Becquerel ontdekte in 1839 dat elektriciteit geproduceerd kan worden door de kracht van het zonlicht, ook wel het 'fotovoltaïsch effect' genoemd. In 1988 werd de eerste zonnecel gebouwd volgens het fotovoltaïsch effect en werd het gebruik van zonnestroom steeds belangrijker. Na de Tweede Wereldoorlog ontwikkelde de zonnepanelentechniek zich. Een zonnepaneel bestaat uit meerdere zonnecellen die de energie van zonlicht kunnen omzetten in bruikbare elektriciteit. Gedurende de periode tussen de jaren 1960 en 1970 werden zonnepanelen met name gebruikt in de ruimtevaart zoals bij de bouw van een satelliet. In de jaren die volgden verbeterden de technologie en de productiemethode van zonnecellen. Dit resulteerde in steeds betere en meer betaalbare zonnecellen waardoor deze ook voor commerciële en particulieren doeleinden gebruikt konden worden. Vanaf de jaren 1990 werd massaproductie van zonnepanelen mogelijk. Tot op de dag van vandaag wordt onderzoek gedaan om de efficiëntie van zonnepanelen te verhogen en de kosten te verlagen.

De ontwikkeling van zonnepanelen en daarmee het opwekken van zonne-energie is een belangrijk onderdeel van duurzame energieproductie geworden. Dat is ook terug te zien in het aantal geplaatste zonnepanelen in Nederland op zowel bedrijven en huizen als in zonne-

parken. In 2022 is het aantal geplaatste zonnepanelen exponentieel gegroeid naar 47 miljoen. Aan het einde van dat jaar bedroeg de totale capaciteit van zonnepanelen meer dan 19.000 megawatt (MW), een stijging van 28 procent vergeleken met het jaar ervoor.

Veiligheid

De exponentiële groei van zonnepanelen komt onder andere door de financiële steun van de overheid, maar ook door de hoge energieprijzen in 2021 en 2022, met als gevolg een grote vraag naar zonnepanelen. Deze exponentiële groei heeft naast de voordelen ook nadelen. Door een tekort aan deskundig personeel zijn er ook onbekwame ondernemers op de markt verschenen. Dat is een groot risico aangezien het verkeerd installeren van zonnepanelen tot kortsluiting of brand kan leiden. Het deskundig plaatsen van zonnepanelen is dan ook van groot belang om incidenten te voorkomen. Wegens de grote vraag naar zonnepanelen tot en met 2023 zijn er veel installatiebedrijven toegetreden tot de markt, wisselend in expertise en kwaliteit van de dienstverlening. Zo waren er 2013 zeventienhonderd installatiebedrijven. In 2023 is dit gegroeid tot 6500 bedrijven waarvan achthonderd lid zijn van een branchevereniging. Bedrijven zijn niet verplicht om lid te zijn van een branchevereniging, die vaak veel kennis en expertise deelt met de leden. Ook communiceert ze trends, ontwikkelingen, *best practices* of incidenten. Sinds 2024 is er een kentering zichtbaar. Omdat het overheidsbeleid voortdurend verandert en er kosten voor terugleveren van opgewekte stroom aan het energienet zijn gekomen, is de vraag naar zonnepanelen teruggelopen. Daardoor is de markt verzadigd geraakt met installateurs.

Met de opmars van zonnepanelen zijn er ook meerdere brandincidenten geweest. Brand waarbij zonnepanelen aanwezig zijn blijkt vaak lastig te blussen. Dit komt doordat daken grotendeels of zelfs volledig zijn bedekt met zonnepanelen, wat het blussen van de brand belemmert. De zonnepanelen liggen als een extra laag op het dak, wat het bluswater tegenhoudt. Bij een woningbrand in Arnhem in juni 2023 was dit ook het geval. Op het gehele dak van een woningblok van acht huizen lagen zonnepanelen. Doordat er geen scheiding in de panelen was aangebracht kon de brand tussen de huizen overslaan.

Het kan ook voorkomen dat de constructie van zonnepanelen bij brand bezwijkt. De zonnepanelen glijden dan van het dak en vallen kapot op de grond, met als gevolg glassplinters in de omgeving. Als zonnepanelen branden kunnen deze door extreme warmte uit elkaar spatten en door de wind ook in de omgeving terecht komen. Hierbij lopen mens en dier het risico zich hieraan te verwonden. In april 2023 heeft bij een magazijn van een transportbedrijf in Etten-Leur een grote brand gewoed. De 5000 zonnepanelen die op het dak van het magazijn waren

geplaatst zijn verbrand en materiaal daarvan is in de omgeving terechtgekomen, tot zes kilometer van het incident vandaan.

Arbeidsomstandigheden

Naast veiligheidsaspecten zijn er ten aanzien van arbeidsomstandigheden en de mogelijke risico's voor installatiebedrijven diverse aspecten om rekening mee te houden. Zonnepanelen worden vaak op hoogte, op daken geplaatst. Er dient te worden gewerkt volgens de opgestelde veiligheidsvoorschriften. Denk hierbij aan voorschriften om valgevaar te voorkomen zoals het gebruik van dakrandbeveiliging, steigers en het gebruik van een valharnas. Een ander voorbeeld is de fysieke belasting voor installateurs. Het plaatsen van zonnepanelen is fysiek zwaar werk. Om overbelasting te voorkomen dienen ze dan ook gebruik te maken van juiste materialen en gereedschappen. Ook zijn weeromstandigheden van invloed op de arbeidsomstandigheden van installateurs.

De Arbeidsomstandighedenwet, afgekort Arbowet, schrijft voor dat werknemers en werkgevers dienen te zorgen voor een veilige werkomgeving. Met inachtneming van de Arbowet heeft de branche dan ook een arbocatalogus ontwikkeld. Als aanvulling hierop bestaan voor installateurs opleidingen waar arbeidsomstandigheden een belangrijk onderwerp vormen. De Nederlandse Arbeidsinspectie concludeert begin 2023 dat veiligheidsvoorschriften vaak niet worden opgevolgd door installateurs. Bij meer dan 70 procent van de controles werd de Arbowet overtreden. In de anderhalf jaar zijn er meer dan veertig incidenten voorgevallen en in de laatste drie jaar hebben vier dodelijke incidenten plaatsgevonden, waarbij monteurs door of van het dak zijn gevallen. Uit onderzoek van de Nederlandse Arbeidsinspectie blijkt valgevaar inderdaad het grootste risico te zijn. Bij bedrijven die stelselmatig de Arbowet overtreden worden door de Nederlandse Arbeidsinspectie de werkzaamheden stilgelegd. Bij het niet of onvoldoende werken volgens de veiligheidsvoorschriften kan de Arbeidsinspectie boetes opleggen.

Milieuzorg

Zonnepanelen dragen bij aan de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen. Tijdens het produceren van elektriciteit door zonnepanelen komen ook geen luchtverontreinigende stoffen vrij. Dit heeft een positief effect op de luchtkwaliteit en gezondheid van mens en dier in de omgeving. De productie, installatie en recycling van zonnepanelen heeft diverse milieuaspecten. Bij de productie van zonnepanelen is het van belang dat bedrijven kiezen voor duurzame materialen en productiemethoden. Installatiebedrijven moeten de milieueffecten van transport en plaatsing minimaliseren. Daarnaast speelt de levensduur van zonnepanelen een rol. De levenscyclus van eerste generatie zonnepa-

nelen is aanzienlijk korter ten opzichte van die van de nieuwste generaties zonnepanelen, namelijk 20 tot 30 jaar tegenover 40 jaar.

Per 1 juli 2023 zijn bedrijven en instellingen met daken vanaf 2000 vierkante meter verplicht om zonnepanelen te plaatsen waarbij de terugverdientijd minder dan vijf jaar is. Deze verplichting komt voort uit de energiebesparingsplicht die is opgenomen onder het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) van de Omgevingswet.

Kwaliteitszorg

Ten aanzien van kwaliteitszorg spelen de kwaliteit van het zonnepaneel, de kwaliteit van de omvormer, alsmede de kwaliteit van installeren een belangrijke rol. Een essentieel onderdeel bij de productie van zonne-energie is de omvormer. Een omvormer zet namelijk de opgewekte zonne-energie om in bruikbare stroom. Met behulp van een omvormer kan de eigenaar online bekijken wat het energierendement is van zijn zonnepanelen. Er zijn verschillende merken omvormers op de markt die variëren in kwaliteit. Factoren die van invloed zijn op de kwaliteit van omvormers zijn bijvoorbeeld het vermogen en de fabrieksgarantie. Omvormers met een groter vermogen zetten meer opgewekte zonne-energie om in bruikbare stroom. Fabrikanten die langere garanties aanbieden leveren vaak betrouwbare omvormers met een langere levensduur.

Sinds de groei van het aantal geïnstalleerde zonnepanelen zijn veel klachten binnengekomen bij verzekeringsmaatschappijen. De klachten variëren van kortsluiting, brand, ondeugdelijke montage, niet gehaalde beloofde geldbesparingen tot aan het niet installeren van zonnepanelen na een aanbetaling.

De levensduur bepaalt in belangrijke mate de kwaliteit van een zonnepaneel. Met de jaren neemt het rendement van zonnepanelen af, al verschilt dit per generatie zonnepaneel. Om een bepaalde levensduur te garanderen dient een paneel te voldoen aan diverse kwaliteitseisen zoals het soort materiaal dat wordt gebruikt.

De kwaliteit van installaties hangt af van verschillende factoren: een goed installatiebedrijf heeft vakbekwame monteurs, is op de hoogte van de nieuwe ontwikkelingen en biedt degelijke garanties op zijn producten en diensten.

Er bestaan diverse definities en verschillende opvattingen over kwaliteit. We onderscheiden vijf verschillende kwaliteitsbenaderingen die we nader toelichten in hoofdstuk 5.

1.2 Wat is SHEQ?

SHEQ staat voor Safety, Health, Environment en Quality, ofwel Veiligheid, Arbeidsomstandigheden, Milieuzorg en Kwaliteitszorg. Deze vier aspecten zijn van essentieel belang voor alle organisaties. Tegenwoordig dienen organisaties zich te onderscheiden met veilige omstandigheden waardoor de omgeving geen gevaar loopt, goede arbeidsomstandigheden, milieuvriendelijke productieomstandigheden en excellente kwaliteit.

Veiligheid

Bedrijven hebben te maken met verschillende veiligheidsaspecten, bijvoorbeeld bij de opslag van gevaarlijke stoffen op hun terrein. Dit kan ernstige gevolgen hebben voor de omgeving waarin de fabriek staat. Om te voorkomen dat ernstige ongelukken gebeuren nemen bedrijven de nodige preventieve maatregelen. Ze moeten ook draaiboeken maken over wat moet gebeuren als er een incident heeft plaatsgevonden. Bedrijven hebben te maken met veel wet- en regelgeving op het gebied van transport en opslag van gevaarlijke goederen. Afhankelijk van de opgeslagen hoeveelheid gevaarlijke stoffen kan een bedrijf onder een wettelijk strenger regime van maatregelen vallen. Dit betreft dan de zogenoemde Seveso-inrichtingen (tot januari 2024 Brzo-bedrijven genoemd). Het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo) 2015 is gebaseerd op een Europese richtlijn. Per 1 januari 2024 is het Besluit ingetrokken en opgenomen in de Omgevingswet. De inhoud van het Brzo 2015 is terug te vinden in het Omgevingsbesluit, Besluit kwaliteit leefomgeving, Besluit activiteiten leefomgeving en Besluit bouwwerken leefomgeving. Per 1 januari 2024 zijn Brzo-bedrijven aangeduid als Seveso-inrichting. Er zijn in Nederland ongeveer 400 Seveso-inrichtingen.

Naast de risico's van gevaarlijke stoffen heeft een bedrijf ook te maken met risico's op brand en criminaliteit, zoals diefstal en cybercrime. Ook hiervoor moet beleid worden ontwikkeld, vaak in de vorm van procedures.

Een ander aspect betreft de beveiliging ofwel security van het bedrijf. Dat betreft de toegangsprocedures van het bedrijf: de kwaliteit van deuren, sloten en hekken om onbevoegden buiten het bedrijf te houden. Er bestaan daarnaast veel elektronische middelen om de beveiliging van gebouwen en terreinen te versterken, zoals camera's en sensoren. Het beleid ten aanzien van gevaarlijke stoffen wordt externe veiligheid genoemd. Aspecten die te maken hebben met de veiligheid en gezondheid van de medewerkers noemen we interne veiligheid en deze betreffen de arbeidsomstandigheden.

Explosie in de haven van Beiroet

Op 4 augustus 2023 vond er een zware explosie plaats in de haven van Beiroet, de hoofdstad van Libanon. De explosie was enorm en de ravage gigantisch. Volgens experts had de explosie een kracht van

ongeveer 1100 ton TNT. De explosie kostte 218 mensen het leven en duizenden mensen liepen verwondingen op. De haven en veel huizen gelegen rondom de haven werden door de explosie verwoest. Rond de 300.000 mensen raakten dakloos. Er bleek 2750 ton aan ammoniumnitraat opgeslagen te liggen in de haven. Ammoniumnitraat is een kunstmeststof die onder bepaalde omstandigheden kan exploderen. Als gevolg van een brand in een loods in de haven explodeerde het ammoniumnitraat. Onderzoek benoemt een aantal oorzaken, maar de precieze oorzaak blijft vaag en onduidelijk.

Arbeidsomstandigheden

Slechte arbeidsomstandigheden kunnen leiden tot ongelukken, gezondheidsproblemen en onvrede op de werkvloer. Overal waar mensen samenwerken zijn maatregelen nodig om goede arbeidsomstandigheden te garanderen. Omdat werkgevers in het verleden niet altijd bereid waren om tot dergelijke maatregelen over te gaan, introduceerde de Nederlandse overheid in 1895 de Veiligheidswet. Lang gold die wet echter alleen voor fabrieken en werkplaatsen met een krachtwerktuig of een oven.

Tegenwoordig gaan arbeidsomstandigheden niet meer alleen over veiligheid: ook de gezondheid en het welzijn van werknemers zijn van groot belang. Om deze drie aspecten te bevorderen is de Veiligheidswet aan het einde van de twintigste eeuw vervangen door de Arbeidsomstandighedenwet – in het dagelijks gebruik beter bekend als de Arbowet. De Arbowet is een kaderwet met allerlei voorschriften en normen die het werk veiliger, hygiënischer en fysiek minder belastend maken. Een groot verschil met de oude Veiligheidswet is dat nu ook werknemers een bepaalde verantwoordelijkheid hebben voor hun arbeidsomstandigheden. De overheid wil met de Arbeidsomstandighedenwet stimuleren dat werkgevers en werknemers zelf tot afspraken komen over goede arbeidsomstandigheden. Het gaat dan bijvoorbeeld over het verminderen van lichamelijke belasting of over afspraken ten aanzien van de werkdruk. Op die manier kan meer maatwerk tot stand komen. De partijen zullen zich immers vooral richten op risico's voor veiligheid en gezondheid die in de eigen branche het meest voorkomen.

Daarnaast kunnen werkgevers de kwaliteit van de arbeidsomstandigheden verbeteren met ergonomische maatregelen (de ergonomie houdt zich bezig met het zodanig ontwerpen van de werkomstandigheden dat deze de veiligheid, de gezondheid, het comfort en het doeltreffend functioneren van mensen bevorderen). Hierbij gaat het bijvoorbeeld om machines ter verlichting van het heffen en tillen van zware lasten, bureaustoelen die zijn ontworpen om rugklachten te voorkomen of toetsenborden die RSI-klachten kunnen voorkomen of verminderen. Doelstelling van het arbeidsomstandighedenbeleid is ervoor zorgen dat mensen gezond en veilig kunnen werken. Dat zal dan leiden tot een lager verzuim, minder arbeidsongeschikten en een plezierige werkomgeving.

Ten slotte beïnvloeden slechte arbeidsomstandigheden het imago van een organisatie. Consumenten accepteren bijvoorbeeld niet langer dat kinderen betrokken zijn bij het maken van producten (een praktijk die nogal eens voorkwam bij onder andere sportschoenfabrikanten), ook niet als die producten daardoor goedkoper worden. Kledingproducenten maken daarom vaak de bewuste keuze om inkoopprocedures te volgen die dit soort misstanden uitsluiten.

Arbidsomstandigheden in sorteer- en distributiecentra

Medewerkers van sorteer- en distributiecentra sorteren pakketten in verschillende vormen, maten en gewicht. De werkzaamheden variëren van het tillen van de pakketten van bijvoorbeeld pallets, het dragen van de pakketten naar bijvoorbeeld containers, het duwen en trekken van pakketten van bijvoorbeeld transportkarren. Afhankelijk van de zwaarte van de pakketten, de frequentie van de werkzaamheden en de werkhouding kan het werk fysiek zwaar zijn. Er is dan sprake van fysieke belasting, wat een potentieel gezondheidsrisico vormt voor medewerkers.

Milieuzorg

Sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw is er veel interesse voor de kwaliteit van het milieu. Milieuzorg is een van de aspecten die bedrijven laten meespelen in het selecteren van hun leveranciers. De samenleving eist namelijk van bedrijven dat zij het milieu zo min mogelijk belasten. Om dit te bereiken heeft de overheid in de loop van de jaren de nodige wetgeving geïntroduceerd. Ook moeten leveranciers voldoen aan de eisen van bedrijven voor bijvoorbeeld de hoeveelheid verpakkingsmateriaal. Zo nemen sommige leveranciers van verwarmingsketels de kartonnen dozen en het gebruikte polystyreen (piepschuim) na de installatie van het apparaat weer mee voor hergebruik.

Veel organisaties beschikken over een milieuzorgsysteem. Vaak zijn deze milieubesparende maatregelen via wetgeving door de overheid afgedwongen. Daarnaast worden bedrijven onder druk gezet door milieubewegingen zoals Greenpeace.

Kwaliteitszorg

Er zijn veel verschillende definities over kwaliteitszorg bekend. Een bekende definitie luidt:

Kwaliteitszorg is het aansturen van een continu verbeterproces om zo aan de kwaliteitseisen van de klant te voldoen. Het gaat daarbij steeds om de relatie tussen de doelstellingen van de organisatie en haar ambities en de borging daarvan door middel van beleid.

Met klant kan zowel de interne als externe klant worden bedoeld. Een interne klant kan bijvoorbeeld een andere afdeling zijn, de externe klant kan een afnemer zijn. Daarbij is het van belang om de behoeftes en verwachtingen van de klant inzichtelijk te hebben. Verschillende klanten kunnen verschillende kwaliteitseisen hebben. Met borging wordt bedoeld dat activiteiten in een proces op de juiste manier en consequent worden uitgevoerd waarbij steeds hetzelfde resultaat wordt geleverd. De openingscasus laat zien dat opvattingen over kwaliteit kunnen verschillen. Naast de verschillende kwaliteitsdefinities gaan we uit van vijf verschillende kwaliteitsbenaderingen die we nader toelichten in hoofdstuk 5.

Goede kwaliteitszorg biedt het voordeel van een verbeterde kwaliteit van het product of de dienst, waardoor de organisatie zich kan onderscheiden van de concurrentie. Bovendien verlaagt het de risico's van productaansprakelijkheid, dalen de productiekosten (door een betere beheersing van processen), en is sprake van een kortere doorlooptijd en meer **efficiency**. Het uiteindelijke doel van een kwaliteitszorgsysteem is het verkrijgen en behouden van tevreden afnemers.

Kwaliteitszorg is tegelijkertijd een dwingende eis die de omgeving aan de organisatie stelt. Veel overheidsinstellingen en grote bedrijven eisen bijvoorbeeld een kwaliteitscertificaat zoals het ISO 9001 (het internationale keurmerk voor een kwaliteitsmanagementsysteem) van hun leveranciers. Bedrijven in de voedingsmiddelensector werken volgens vaste procedures om problemen met voedselveiligheid te voorkomen. Omdat allergenen een allergische reactie kunnen veroorzaken, vermeldt de verpakking altijd de samenstelling van het betreffende voedingsmiddel.

Ten slotte dwingt de groeiende concurrentie veel bedrijven ertoe de kwaliteit van hun goederen en diensten te verbeteren. De laatste jaren is de aandacht in het bedrijfsleven verschoven van de technische kwaliteit van het product of de dienst naar de kwaliteit van de dienstverlening. Dat wil zeggen: de mate van klantgerichtheid staat nu voorop. Afhankelijk van hoe kwaliteitszorg georganiseerd is, kunnen werknemers te maken krijgen met een grote toename van regels en bureaucratie.

Veiligheid, arbeidsomstandigheden milieu- én kwaliteitszorg

Het combineren van de aspecten veiligheid, arbeidsomstandigheden, milieu- en kwaliteitszorg in één geïntegreerd zorgsysteem biedt belangrijke voordelen. Een dergelijk systeem beschrijft en registreert alle door het management geïdentificeerde organisatorische maatregelen, instructies, richtlijnen, procedures, medewerkers en hulpmiddelen ten behoeve van een goede productkwaliteit, prettige en veilige arbeidsomstandigheden en de bescherming van het milieu.

Eén alomvattend zorgsysteem leidt tot de integratie van de vier aspecten, wat kostenbesparend werkt. Bovendien komt het de coördinatie van het verbeteren van bepaalde SHEQ-aspecten ten goede. De hele organisatie kan bijvoorbeeld gebruikmaken van dezelfde informatiesystemen en oplossingsmetho-

dieken om maatregelen te treffen ten behoeve van SHEQ-aspecten. Bovendien kunnen dezelfde deskundige medewerkers worden ingezet op veiligheid, arbeidsomstandigheden, milieu- en kwaliteitszorg, wat tot een betere afstemming en synergie leidt.

Het SHEQ-beleid is de afgelopen decennia een steeds belangrijker rol gaan spelen in het bedrijfsleven. Verschillende redenen liggen hieraan ten grondslag:

- de groeiende internationale concurrentie, als gevolg van de globalisering;
- de groeiende vraag van de consument naar kwalitatief goede producten en diensten alsmede de integere wijze waarop het product tot stand is gekomen;
- de verreгаande automatisering binnen productieketens waarbij het streven naar nul fouten de norm is geworden;
- de grotere bedrijfsaansprakelijkheid voor de gevolgen van slechte producten en diensten;
- het grote belang van goede en veilige werkomstandigheden;
- de groeiende zorg over de aantasting van het milieu.

1.3 Overeenkomsten van SHEQ-zorgsystemen

Organisaties moeten bij alle vier SHEQ-aspecten voldoen aan bepaalde specificaties. Soms worden die opgelegd door de overheid, soms door de afnemers, soms door de organisatie zelf en soms door de samenleving. Veiligheid, arbeidsomstandigheden, milieu- en kwaliteitszorg kennen zeven belangrijke overeenkomsten, op de volgende punten:

1. procesbeheersing;
2. procedures;
3. oplossingsmethodieken;
4. advisering;
5. standaardisatie;
6. borging;
7. evaluatie.

1. Procesbeheersing

Veiligheid, arbeidsomstandigheden, milieu- en kwaliteitszorg zijn alle vier gericht op het beheersen van management-, werk- en technische processen. Ze worden geoptimaliseerd als managers en medewerkers hun verantwoordelijkheid nemen. Het beheersen van deze processen komt er in de praktijk op neer dat organisaties problemen rond productkwaliteit, arbeidsomstandigheden en milieubelasting willen voorkomen. Daartoe dienen organisaties te investeren in techniek en in werkprocessen, bijvoorbeeld in machines, apparatuur, technische aanpassingen, werktechnieken en trainingen. Enkele voorbeelden:

- Controlemomenten inbouwen tijdens en na het productieproces in fabrieken, zodat tijdig kan worden ingegrepen als iets verkeerd gaat.
- Productiemiddelen zoals machines en vrachtwagens onderhouden om ongelukken te voorkomen.